

Před třinácti lety opustil tento svět všestranný Filip Topol

19.6.2026 - | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

(19. 6. 2026) - Právě dnes před třinácti lety opustil tento svět pianista, zpěvák, skladatel, textař a spisovatel Filip Topol. Byl jednou z nejvýraznějších osobností tuzemské hudební scény. Narodil se 12. června 1965 v Praze jako mladší syn českého dramatika a básníka Josefa Topola a vnuk velkého českého spisovatele Karla Schulze. Vůbec poprvé hudebně vystoupil už v roce 1978 jako třináctiletý na Hrádečku u Václava Havla před skupinou Plastic People.

Ve stejném roce pak se spolužáky Davidem Skálou a Janem Hazukou založil legendární kapelu *Psí vojáci*. Inspirací pro její název se stal slavný Bergerův román *Malý velký muž*. „*Spolužáci ze základky nikterak netoužili po životě v podzemí, ani nechtěli následovat cestu dvorní undergroundové kapely The Plastic People of the Universe, jejíž perzekuce a pronásledování lidí kolem ní, nakonec vedla až k Chartě 77,*“ říká historik a velký fanoušek Psích vojáků **Ladislav Kudrna**. „*Mladíci, vlastně ještě děti deváté třídy, umně ovládající hudební nástroje, snili o plných sálech, hezkých dívkách a uznání svého muzikantství. Paradoxně se jim vše vyplnilo. Psí vojáci skutečně hráli v narvaných sálech. Dívky šlely po charismatickém zpěvákovi, řvoucího, za doprovodu zakrvácené klaviatury, své syrové texty v klubech, sklepích a jiných ‐nekoncertních‑ místech normalizačního Československa. Do roku 1986 se tak ale dělo výhradně při tajných vystoupeních či koncertech na zapřenou.*“

„Chtěl jsem psát tak temnou hudbu, že si z ní všichni komouši podřežou hrdla.“

První oficiální desku – sedmipalcovou – vydali Psí vojáci až těsně před listopadem 1989, ale to už za sebou měli řadu samizdatových nahrávek, které kvůli obsahu neměly šanci v normalizačním období vyjít. Filip Topol třeba k nahrávání alba *Baroko v Čechách* (měla premiéru 10. července 1981) později řekl: „*Když jsem v nějakých šestnácti skládal Baroko v Čechách na bráchův text, byl jsem úplně vyřízený z komunismu. Chtěl jsem psát tak temnou hudbu, že si z ní všichni komouši podřežou hrdla.*“

Kapela *Psí vojáci* si odbyla premiéru 3. listopadu 1979 na IX. Pražských jazzových dnech. Koncert přivodil nechtěný (a již trvalý) zájem Státní bezpečnosti. Na svůj první výslech, v Bartolomějské, musel Filip Topol jít s maminkou, jelikož ještě neměl občanku. Vstup do undergroundu na počátku osmdesátých let byla jednosměrná jízda, svět sám o sobě. Aniž po tom toužili, již jejich první koncert je katapultoval do podzemí: „*Do undergroundu jsme neodešli vědomě, nebyl to náš cíl, ale byli jsme do něj opravdu zatlačeni policií,*“ řekl Filip Topol v rozhovoru pro *Rock & Pop* (1999). V roce 1986 se zřizovatelem Psích vojáků stal obvodní dům Pionýrů a mládeže na Praze 1 (každá amatérská kapela musela mít nejen tzv. přehrávky, ale i svého zřizovatele, který zodpovídal za její produkci), což jim umožnilo opětovně oficiálně vystupovat, ovšem pod zkratkou P.V.O., znamenající Psí Vojáci Osobně. Domovskou scénou se stal legendární klub Na Chmelnici.

„Do undergroundu jsme neodešli vědomě, nebyl to náš cíl, ale byli jsme do něj opravdu zatlačeni policií.“

Filip Topol se o třináct let později vyjádřil následovně: „Samozřejmě že to byl boj se svědomím, obrovské dilema. [...] Celé to vzniklo tak, že jsme byli napojeni jak na underground, tak na kapely typu Vltava, Ženy apod., tedy na klubovou scénu okolo Chmelnice. A když jsme viděli, že oni mohou hrát, říkali jsme si: sakra, přece je škoda se takhle pohřbít. Čili byl to fakt velký boj, ale nakonec zvítězila přirozená chuť žít trochu normálně. [...] Neměl jsem takovej pocit sebeznásilnění či sebezprznění, jakej bych měl třeba v roce 1981, tehdy bych to neudělal. To, že jsme začali hrát po klubech, představovalo úplně nověj, svěží vítr pro další vývoj kapely. Jinak už hrozilo určité ustrnutí a zakrnění.“

Prostředí rockových klubů (1987-1989) se odrazilo jak na hudbě, tak textech, které byly oproti „baroknímu“ období temna počátku let osmdesátých, mnohem odlehčenější (Sbohem a řetěz, Russian mystic pop op. IV., Marilyn Monroe, a další). Návrat k „těžší“ tvorbě následoval po přežití divoké poloviny let devadesátých.

Po pádu komunismu nikdy nepatřily k mainstreamu, ale stále byli kapelou na „okraji“, velmi zvláštním okraji, neustále přitahující mladou generaci. „Poslední manažer skupiny řekl, že Psí vojáci hráli jinak než všechny kapely světa. Každý, kdo zažil vojáky naživo, jeho slova potvrdí. Ať na Chmelnici, v Akropoli či ve Vagónu na Národní třídě, jste měli pocit, že strop už nemůže vydržet tu energii, rachot těl a zvuk, který jako by vycházel z jiné dimenze. Chtělo se nám létat,“ vzpomíná na koncerty své oblíbené kapely v devadesátých letech **Ladislav Kudrna**. Filipovu tvorbu, v dobrém i ve zlém (podle daného období), trvale ovlivňoval alkohol, stejně jako jeho láska k Mozartovi, barokní hudbě a historii 17. a 18. století.

Hektický životní styl si vybral svoji daň. Na konci listopadu 1997 skončil *Filip Topol* s pitím. Na radu svého kamaráda, olympionika a lékaře Lukáše Pollerta, se podrobil sérii lékařských vyšetření, které mu zachránily život (později se vyjádřil v tom smyslu, že z nemocničních depresí jej vysekal, kromě rodiny a lékařů, i milovaný Mozart). Přestože v březnu 1998 podstoupil náročnou operaci slinivky břišní, již od května začali Psí vojáci opět koncertovat. V červnu 1999 vydal Filip famózní sólové album *Střepy*, intimní zpověď člověka, který si prošel peklem, následované v září téhož roku jedním z nejlepších alb Psích vojáků, *Myši v poli* a jiné příběhy.

„Obnovení koncertní produkce přijala hudební obec s nadšením. Bohužel, trvala příliš krátce.“

„Znovuzrození Filipa Topola se projevilo v tvorbě kapely. Třebaže chyběla divokost (temnost) počátku osmdesátých let, texty se staly naléhavější, šly takříkajíc více do hloubky, což je klišé, jímž si pomáháme, jelikož hudba Psích vojáků se tak špatně škatulkuje,“ dodává **Ladislav Kudrna**. Po posledním albu, *Těžko říct* (2003) sice nastává období intenzivního pódiového hraní, ale i rostoucí

fyzické vyčerpání frontmana kapely, oznamující konec činnosti v srpnu 2011. Obnovení koncertní produkce přijala hudební obec s nadšením. Bohužel, trvala příliš krátce. Kdo byl na posledním (a skvělém) koncertu Psích vojáků 9. května 2013 v Akropoli, a slyšel Filipovo preludování na motivy Beethovenovy Osudové, nemohl si tento okamžik nespojit s tragédií, která přišla o měsíc později, 19. června, kdy vážně nemocný v pouhých 48 letech umírá.

Nebyly to ale promarněné roky, naopak plné odkazů, z nichž budou žít i další generace hudebních posluchačů (prostřednictvím téměř dvou desítek alb a kompilací), filmových diváků (třeba díky snímku Žiletky) a čtenářů (Karla Klenotníka cesta na Korsiku, Mně třináct, Zápisky milencovy apod.).

<https://www.ustrcr.cz/vyroci-uz-deset-let-nam-tu-chybi-filip-topol>